

اسهال خونی باکتریایی (شیگلوز) عبارت است از یک عفونت باکتریایی در لایه‌های سطحی پوشاننده جدار داخلی روده‌ها. این بیماری در اثر تماس نزدیک فردی است و به صورت همه‌گیری رخ می‌دهد. از زمان ورود باکتری‌ها تا ظهور علائم ۴-۱ روز طول می‌کشد.

درد شکمی شدید، تب بالا، استفراغ، کاهش اشتها، دفع دردناک مدفوع همراه با احساس نیاز فوری به دفع از علائم مشخص‌درگیری با این عفونت می‌باشد. اتساع و حساسیت‌شکمی، افزایش صداهای روده‌ای و رکتوم دردناک در طی دوره بیماری ممکن است وجود داشته باشد. در ابتدای بیماری ممکن اسهال آبکی و حجیم باشد و با پیشرفت بیماری تبدیل به مدفوع‌های مکرر بلغمی خونی و کم حجم شود. ممکن است بیماران دچار از دست دادن شدید آب و الکترولیت از راه مدفوع و استفراغ شوند. اگر اسهال درمان نشود ۱ تا ۲ هفته طول می‌کشد.

علائم شایع این بیماری چیست؟

- دل پیچه
- تب
- اسهال (تا ۲۰ یا حتی ۳۰ بار اجابت مزاج آبکی در روز)
- وجود خون، مخاط، یا چرک در مدفوع
- تهوع یا استفراغ
- دردهای عضلانی
- گاهی در شروع بیماری، شمارش گلبول‌های سفید کمتر از حد طبیعی است.

اسهال خونی باکتریایی به چه علت ایجاد می‌شود؟

یک نوع باکتری به نام شیگلا که به جدار روده بزرگ تهاجم می‌کند. این باکتری معمولاً از طریق دست‌ها، غذا، یا آب آلوده، از یک فرد به فرد دیگر انتقال می‌یابد.

عوامل تشدید کننده ی بیماری کدامند؟

مسافرت به کشورهای خارجی
محیط زندگی شلوغ یا غیر بهداشتی

این بیماری از چه راهی منتقل می‌شود؟

موثرترین و مهم‌ترین روش انتقال، انتقال به صورت فرد به فرد و از راه مدفوعی-دهانی می‌باشد. اما گاهی به وسیله غذا، آب، حشرات، اشیاء آلوده منتقل می‌شود.

اسهال ممکن است توسط باکتری یا انگل موجود در آب و غذا ایجاد شود

به طور معمول شیگلا به وسیله دهان وارد دستگاه گوارش می‌شود و با حمله به سلول‌های پوششی روده بزرگ و انتهای روده کوچک باعث ایجاد زخم مخاطی خونریزی‌دهنده همراه با ترشحات التهابی می‌شود. این باکتری معمولاً وارد خون نمی‌شود. در نیمی از موارد، ابتلا به اسهال حاد بدون وجود خون در مدفوع بیمار می‌باشد که در این حالت، تشخیص این نوع اسهال از سایر اسهال‌های حاد دشوار می‌شود.

آب و غذای آلوده مانند سالاد یا غذاهای دیگر که با دست درست می‌شوند از عوامل مهم دیگر انتقال آلودگی است. اما انتقال شخص به شخص در اکثر نقاط جهان عامل اصلی عفونت است.

چگونه از بروز آن پیشگیری کنیم؟

۱. دستان خود را پس از اجابت مزاج و قبل از دست زدن به مواد غذایی بشویید.
۲. هر کس که علائم اسهال خونی باکتریایی را دارد جداسازی نماید.
۳. لباس‌های آلوده و ملحفه‌جات را در سطل‌های پوشیده و پر از آب و صابون قرار دهید تا زمانی که بتوان آنها را جوشاند.

عواقب مورد انتظار

با درمان معمولاً در عرض ۷ روز قابل‌معالجه است. اغلب عفونت‌های شیگلایی خفیف هستند و درمان جدی احتیاج ندارند. البته در موارد شدید، اگر درمان موفقیت‌آمیز نباشد، از دست رفتن آب زیاد از بدن ممکن است مرگبار باشد (خصوصاً در شیرخواران و کودکان کم سن و سال).

چه خطرات و عوارضی دارد؟

کم‌آبی بدن به طور خطرناک، خصوصاً در کودکان. در موارد نادر، باکتری‌ها ممکن است از مجرای گوارش به خون وارد شوند و سایر اعضای بدن را درگیر سازند، مثل کلیه‌ها، کیسه صفرا، کبد، یا قلب و مفاصل. این حالت شاید به شوک و مرگ بیانجامد.

اسهال خونی باکتریایی (شیگلوز)

بیمارستان گل‌دیس شاهین شهر- واحد آموزش به بیمار

تهیه و تنظیم: سیما بشاورد- کارشناس ارشد پرستاری

زمستان ۱۳۹۲- کد پمفلت: AW 6 - 20

فعالیت در زمان ابتلا به این بیماری

تا حداقل ۳ روز پس از رفع تب، اسهال، و سایر علائم، استراحت در رختخواب ضروری است مگر برای

توالت. البته پاها را در رختخواب باید مرتباً ورزش داد.

رژیم غذایی: مایعات یا جامدات نرم تا زمانی که اسهال متوقف شود، سپس رژیم عادی.

در چه شرایطی باید به پزشک مراجعه نمود؟

اگر شما یا کودکتان علائم اسهال خونی باکتریایی را دارید.

اگر یکی از موارد زیر هنگام درمان رخ دهد:

- تب ۳۸/۹ درجه سانتیگراد یا بیشتر
- گلودرد، سردرد، یا گوش درد
- تنگی نفس یا سرفه شدید
- رگه خون در خلط سینه
- درد یا تورم شدید شکم
- خونریزی گوارشی از مقعد
- درد در ساق پا یا تمام پا
- تورم مفاصل
- علائم کم آبی بدن (بی‌حالی، فرورفتگی چشم‌ها، کاهش وزن سریع، یا خشکی پوست) ظاهر شوند.

منبع: پایگاه اطلاع رسانی پرستاری

سایت بیمارستان: www.goldis.mui.ac.ir

چگونه تشخیص داده می شود؟

اقدامات تشخیصی ممکن است شامل بررسی آزمایشگاهی و کشت نمونه مدفوع باشد. اطلاع از بروز همه‌گیری بیماری و نیز آشنایی به نواحی بومی می‌تواند در رسیدن به تشخیص کمک کننده باشد.

درمان:

• درمان شامل جایگزینی مایعات از دست رفته، غذای کم حجم، و گاهی دارو می‌شود.

• بیمار را از سایرین جدا نمایید.

• برای تخفیف درد، یک صفحه

گرم کننده یا شیشه آب داغ

را روی شکم قرار دهید.

• بیمار باید مرتباً مایعات دریافت کند.

• بیمار جدا از بقیه بستری می‌شود و مایعات تکمیلی از راه سرم به وی رسانده خواهد شد.

• بستری کردن بیمارانی که شدیداً مریض احوالند (خصوصاً کودکان کم سن و سالی که کم‌آبی دارند).

داروها

۱. امکان دارد آنتی‌بیوتیک تجویز شود.
۲. از مصرف ترکیبات ضد اسهال خودداری کنید مگر اینکه با
۳. نظر پزشک تجویز شده باشند. این ترکیبات ممکن است بیماری را طولانی کنند. اگر تا کنون مورد استفاده قرار می‌گرفته‌اند بلافاصله مصرف آنها را متوقف کنید.